

CZU 81-11"19"(092)Coșeriu E.

**EUGEN COȘERIU - UN ADEVĂRAT CLASIC
AL LINGVISTICII TEORETICE ȘI APLICATIVE, LINGVIST,
FILOSOOF, SCRIITOR - 100 DE ANI DE LA NAȘTERE**

*EUGEN COȘERIU - A TRUE CLASSIC OF THEORETICAL
AND APPLIED LINGUISTICS, LINGUIST, PHILOSOPHER,
WRITER - 100 YEARS SINCE HIS BIRTH*

Natalia LUCHIANCIUC¹, Diana GĂINĂ²

Abstract: *Comunicarea este dedicată personalității științifice de excepție, lingvist pentru mileniul III, Eugen Coșeriu (1921-2002). A fost un savant de notorietate mondială, filolog, filozof al limbajului, scriitor, profesor universitar, una dintre marile personalități, un gigant ale științei lingvistice moderne. În comunicare sunt reliefate succinte date biografice ale autorului, sunt trecute în revistă opera științifică și literară.*

Cuvinte cheie: *lingviști români, filosofie lingvistică, lingvistică generală*

Abstract: *The communication is dedicated to the exceptional scientific personality, linguist for the third millennium, Eugen Coșeriu (1921-2002). He was a world-renowned scientist, philologist, philosopher of language, writer, university professor, one of the great personalities of modern linguistic science, a giant of linguistics. Brief biographical data of the author, Coșeriu as a linguist, philosopher and writer, are highlighted.*

Keywords: *Eugen Coșeriu, linguist, philologist, scientist*

„Eugen Coșeriu este cel mai de seamă lingvist modern al lumii. Născut în Basarabia, a ținut cu toată ființa sa la această chinuită palmă de pământ. Evident, marele savant a fost însoțit permanent și de un mare noroc, venit și el de Sus, de la Dumnezeu: norocul de a fi viețuit în străinătate. Dacă locuia printre noi, nu rămânea de mult nici oscior în el – îl mâncau în primul rând confrății. Românul poate să prețuiască cu adevărat numai valoarea refugiată în străinătăți sau numai pe cea care s-a dus în mormânt. Știind asta, marele savant plecase la timp din Țară. Dar îndureratul său gând a fost întotdeauna îngemănat cu destinul ei.” afirma Grigore Vieru [10].

Lingvistul și filologul Eugen Coșeriu s-a născut la 27 iulie 1921, în comuna Mihăileni, fostul județ Bălți. A fost doctor în filologie și filosofie, autorul a unui număr de peste 50 de volume. Eugen Coșeriu a absolvit liceul „Ion Creangă” din orașul Bălți, apoi și-a continuat studiile de filologie la Universitatea din Iași și Roma. Studiile de filosofie le-a urmat la Universitatea din Milano. Între 1950 și

---

¹ Bibliotecară, Secția de relații cu publicul, BȘ USARB, nataaxenti@mail.ru

² Bibliografă, Centrul de informare și cercetare bibliografică, BȘ USARB, dianagaina52@gmail.com

Tradiție și noi paradigme de cercetare în biblioteconomie

1963 a predat la Universitatea din Montevideo, Uruguay, iar între anii 1961 și 1963 a fost invitat în calitate de profesor la Universitatea din Bonn, Germania. Din 1963 și până la sfârșitul vieții a fost profesor la Tübingen.

Titlul de Doctor Honoris Causa i-au acordat circa 50 dintre universitățile lumii. Eugen Coșeriu a fost membru al Societății de Lingvistică din Paris, membrul Cercului Lingvistic din New York, membru de onoare al Societății Lingvistice din America, membrul Cercului Lingvistic de la Praga și altor academii prestigioase din întreaga lume, inclusiv din Japonia. A fost membru de onoare al municipiului Chișinău și Cavaler al Ordinului Republicii Moldova. În anul 1991 devine membru de onoare al Academiei Române.

În vasta sa operă, Eugen Coșeriu a tratat, cu lux de amănunte, aproape toate problemele-cheie referitoare la istoria limbilor, lingvistică generală, teoria și filozofia limbii, fonetică generală și fonologie, sociolingvistică, lexicologie și semantică structurală, etnolingvistică, dialectologie, teoria și practica traducerii, interferența limbilor etc. Savantul a intrat în istorie ca fondator al lingvisticii integrale, care abordează limbajul uman în toată profunzimea lui.

Opera științifică a lui Eugen Coșeriu n-a cunoscut prea multe ediții în limba română, majoritatea lucrărilor savantului au apărut în italiană, spaniolă, germană, franceză și în alte limbi. Eugen Coșeriu spunea: „versuri scriu în română, proză am scris în italiană, iar studiile de lingvistică au fost elaborate în spaniolă, franceză și germană...”

Traducerea în românește a **Lecțiilor de lingvistică generală** a fost un eveniment reverberant în viața academică de la Chișinău și București. Lucrarea este una de referință în domeniu, apariția ei marchează, în opinia lingvistului Mircea Borcilă, „un moment important în procesul istoric de recuperare a gândirii științifice a marelui savant și de emancipare a teoriei lingvistice românești”.

Drept lucrări fundamentale ale lingvistului E. Coșeriu sunt considerate: „Sistem, normă și vorbire” (1952), „Sincronie, diacronie, istorie” (1958), „Introducere în lingvistica generală” (1981) ș. a. Acestora li se alătură o serie de monografii sau studii monografice: „Geografia lingvistică”, „Forma și substanța sunetelor în limbaj”, „Pentru o semantică diacronică structurală”, „Logic și antilogic în gramatică”, „Solidaritatea lexicală” etc. – în total, circa 50 de volume și sute de articole scrise în spaniolă, germană, engleză, italiană, franceză, română și traduse în numeroase limbi ale lumii (peste 20). A scris despre limba, folclorul și literatura românilor, consacându-i limbii materne câteva studii solide: „Limba română în raport cu limbile romanice”, „Identitatea limbii și a poporului nostru”, „Limba română în fața Occidentului” și „Semantisches und Etymologisches aus dem Rumänischen”, ultimele două elaborate în scopul popularizării limbii noastre în lume [9, p. 9].

Ca scriitor, E. Coșeriu a debutat la Liceul „Ion Creangă” din Bălți, în primul număr al revistei liceale *Crenguța* (septembrie-decembrie 1937) unde apar trei texte, trei povestiri scrise de viitorul lingvist: **Suflet de vultur**, **Sinceritate**,

Tradiție și noi paradigme de cercetare în biblioteconomie

Cronicarii – un studiu cu adevărat solid pentru un elev din clasa a VII-a de liceu. Locul de frunte al celor care au contribuit la apariția *Crenguței* în anul școlar 1937-1938 aparține lui Coșeriu Eugen, președinte al Comitetului de conducere a Societății literare „B. P. Hașdeu”, spirit deschis și instruit, viitorul savant lingvist de talie mondială. Încă în anii de liceu își încerca puterile și în arta traducerii. Astfel, Eugen Coșeriu traducea la Bălți în limba română fragmente întregi din operele unor vestiți autori latini: *Vergilius*, *Quintus Horatius Flaccus* ș. a.

Poeziile din perioada interbelică ale lui E. Coșeriu, deși timide, probează sincronizarea reală a literaturii basarabene cu spiritul modern. Anturajul ritmic al textelor versificate coșeriene se schimbă de la un text la altul, denotând faptul că tânărul poet se afla, la început, în căutarea febrilă a unei formule poetice proprii. Schemele ritmice propuse de debutant urmează anumite modele, pe care elevul de liceu Coșeriu le-a însușit din variatele lecturi de care era preocupat în adolescență.

Ulterior, spectrul preocupărilor literare ale studentului E. Coșeriu se diversifică prin variate publicații la revistele: *Cuget moldovenesc*, *Însemnări ieșene*, *Jurnalul literar*, *Viața Basarabiei*. Continuă să scrie versuri, texte de critică literară, cronici, studii, făcându-se vădită astfel o gândire estetică promițătoare și originală. Însuși G. Călinescu rămâne entuziasmat de simțul nativ al limbii și de capacitățile de versificator ale tânărului, când acesta publică în *Jurnalul literar* poezia „**Revelatio**” în limba latină, apreciind-o drept „grațioasă” și „de o surprinzătoare muzică mistică” [7].

Ca filosof, Eugen Coșeriu și-a elaborat 5 principii filozofice – lingvistice pe care și-a edificat vasta-i operă: principiul obiectivității, principiul umanismului, principiul tradiției, principiul antidogmatismului, principiul utilității publice [5, p. 35].

Pe parcursul a mai bine de 50 de ani de muncă științifică, Eugen Coșeriu a reușit să abordeze practic toate sferile și compartimentele științei lingvistice și să trateze în profunzime probleme de lingvistică generală, semantică, tipologie, istoria limbilor și a filologiei romanice, lexicologie, gramatică, sintaxa funcțională, filozofia limbajului, limbajul poetic. Un interes aparte în prelegerile și conferințele ținute în fața studenților și profesorilor a suscitat problematica arhitectonicii și structurii limbii, unității lingvistice și unității naționale, cea a competenței lingvistice, a conceptului de limbă și limbi istorice [6, p. 43].

Eugen Coșeriu a fost supranumit „Lingvistul secolului XX”, „Colosul din Germania”, „Lingvistul nr. 1”, „Gigantul de la Tübingen”, „Regele lingvisticii” [8]. Aceste calificative i-au fost aduse pe parcursul anilor pentru talentul său cu totul ieșit din comun, pentru meritele sale extraordinar de mari în cercetarea limbajului uman. Numele lui E. Coșeriu îl poartă gimnaziul din satul natal, iar din octombrie 2005 și Biblioteca Municipală din Bălți.

Considerat cel mai mare lingvist al secolului trecut, creatorul lingvisticii integrale, Eugeniu Coșeriu (Eugenio Coserio, cum e mai cunoscut în toată lu-

Tradiție și noi paradigme de cercetare în biblioteconomie

mea) era considerat unul dintre marii poligloți ai zilelor noastre, vorbea și scria în majoritatea limbilor romanice, germanice, slave și în cele clasice.

Eugen Coșeriu s-a stins din viață la 7 septembrie 2002, la Tübingen, Germania. Plecarea dintre cei vii a genialului lingvist Eugen Coșeriu este o pierdere irecuperabilă pentru știința limbii din toată lumea. Considerat o celebritate, un adevărat clasic al lingvisticii teoretice și applicative, numele și opera profesorului a înconjurat Terra, iar fiecare studiu al genialului savant este o carte de căpătâi pentru lingviștii și filosofilor de orice orientare științifică.

Eugen Coșeriu a fost și rămâne un lingvist și literat de talie universală. Lingvistul și filologul Iorgu Iordan a recunoscut că E. Coșeriu este „cel mai erudit dintre lingviștii contemporani” și că „un lingvist ca E. Coșeriu se naște o dată la o sută de ani”. El a fost și rămâne un mare patriot al pământului nostru strămoșesc basarabean.

„Maestrul [E. Coșeriu] a reușit să se impună, fără nici o îndoială, ca cel mai strălucit exponent al culturii române în planul universal al științelor omului, întreaga și profunda semnificație a aportului său își așteaptă dreapta prețuire...” (prof. univ. dr. Mircea Borcilă) [9, p. 9].

Referințe bibliografice:

1. BALACCIU, Jana. *Dicționar de lingviști și filologi români*. București: Albatros, 1978, pp. 102-103.
2. BEREJAN, Silviu. Eugen Coșeriu: itinerar biografic. In: *Limba română*. 1996, nr. 3-4, pp. 5-6. ISSN 0235-9111.
3. BORCILĂ, Mircea. Opera lui Coșeriu a învins veacurile. In: *Contrafort*. 2003, nr. 10-11, pp. 14-15. ISSN 1223-1576.
4. CIMPOI, Mihai, SUCEVEANU, Arcadie, ANTON, Ion [et al.]. Eugen Coșeriu. In: *Literatura și arta*. 2002, 12 sept. (nr. 37), p. 3.
5. CORLĂTEANU, Nicolae. Personalitate de neuitat. In: *Limba română*. 2002, nr. 10, p. 35. ISSN 0235-9111.
6. DUMBRĂVEANU, Ion. Lingvistul de geniu al contemporaneității. In: *Limba română*. 2002, nr. 10, pp. 42-45. ISSN 0235-9111.
7. ENCIU, Valentina. *Particularități prozodice ale poeziei coșeriene* [online] [citată 08 apr. 2021]. Disponibil: http://alil.academiaromana-is.ro/wp-content/uploads/2012/05/19_ENCIU.pdf
8. *Eugen Coșeriu, geniu al lingvisticii* [online] [citată 14 apr. 2021]. Disponibil: <https://www.voci.ro/eugen-coseriu-geniu-al-lingvisticii/>
9. Eugen Coșeriu - Un lingvist pentru mileniul III. In: *Limba română*. 2006, nr. 4-6, pp. 8-9. ISSN 0235-9111.
10. *Istoricul zilei: 27 iulie - Eugen Coșeriu – cel mai de seamă lingvist modern al lumii* [online] [citată 08 apr. 2021]. Disponibil: <http://lyberti.com/istoricul-zilei-27-iulie-eugen-coseriu-cel-mai-de-seama-lingvist-modern-al-lumii>